

Sygn. akt III PK 174/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa A. M.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w [...].

o odprawę pieniężną,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.

z dnia 19 lutego 2019 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 19 lutego 2019 r. rozpoznając apelację pozwanej Izby Administracji Skarbowej w [...]., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 25 września 2018 r. w ten sposób, że oddalił powództwo A. M. (pkt I) i orzekł o zwrocie przez powódkę na rzecz strony pozwanej spełnionego świadczenia w wysokości 10.089,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami (pkt II).

W wywiedzionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej powódka podniosła zarzut naruszenia prawa materialnego: (-) art. 170 ust. 4 ustawy z dnia

16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1948 ze zm., zwaną dalej „p.w. KAS”), przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują dwa odrębne świadczenia - pracownikom cywilnym świadczenia należne w związku z likwidacją urzędu, a funkcjonariuszom świadczenia związane ze zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 p.w. KAS; (-) art. 170 ust. 4 p.w. KAS, przez błędną jego wykładnię i uznanie, że przepis ten nie stanowi materialnoprawnej podstawy zasądzonego roszczenia; (-) art. 170 ust. 4 p.w. KAS, przez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że wobec powódki, jako pracownika służby cywilnej, znajduje zastosowanie do obliczenia wysokości świadczenia należnego z art. 170 ust. 4 p.w. KAS regulacja zawarta w art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1474 ze zm., zwana dalej ustawą o zwolnieniach grupowych); (-) art. 163 ust. 1 - 4 ustawy o Służbie Celnej, przez niewłaściwą wykładnię i niezastosowanie tej regulacji przez Sąd drugiej instancji mimo brzmienia art. 170 ust. 4 p.w. KAS; (-) art. 1 ust. 2 lit. b Dyrektywy Rady Nr 98/59/WE z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do zwolnień grupowych, przez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że dyrektywę a tym samym i ustawę z dnia 13 marca 2003 r. stosuje się do pracowników administracji publicznej zatrudnionych na innej podstawie niż mianowanie; a nadto zarzut naruszenia przepisów postępowania: (-) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem uzasadnienie wyroku nie zawiera wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa; (-) art. 390 § 2 k.p.c., które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, przez przyjęcie jako podstawy prawnej wyroku Sądu drugiej instancji uchwały Sądu Najwyższego, sygn. akt III PZP 5/18, wbrew temu, że uchwała ta wiąże jedynie w sprawie, w której zwrócono się z zagadnieniem prawnym.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Okręgowemu w W. w innym składzie;

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na istnienie potrzeby wykładni przepisu prawnego - art. 170 ust. 4 p.w. KAS budzącego poważne wątpliwości oraz wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. W ocenie skarżącej, przy interpretacji tego przepisu pojawia się wątpliwość, czy pracownikowi, którego stosunek pracy wygaśł na podstawie art. 170 ust. 1 p.w. KAS, przysługuje odprawa wyliczona na podstawie art. 163 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.) w związku z art. 170 ust. 4 p.w. KAS, czy też odprawa na podstawie art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1474 ze zm.). Zdaniem skarżącej, z literalnej wykładni treści tego przepisu jednoznacznie wynika, że zarówno dla funkcjonariuszy celnych, jak i pracowników, przewidziane zostało świadczenie wyliczane w ten sam sposób, wskazując przy tym wprost na przepisy, które znajdują zastosowanie, tj. ustawę uchylaną w art. 159 pkt 3 p.w. KAS. Pracownicy oraz funkcjonariusze traktowani są równo, jeśli chodzi o należną im odprawę. Zawarte w art. 170 ust. 4 p.w. KAS słowo „odpowiednio” pełni jedynie funkcję odsyłającą do przepisów, według których ustalić należy wysokość tej odprawy. Co prawda art. 163 ust. 1 uchylonej ustawy o Służbie Celnej dotyczył jedynie funkcjonariuszy, jednak sposób ustalania wysokości odprawy ma zastosowanie również do pracowników, o czym przesądza art. 170 ust. 4 przepisów wprowadzających KAS. Ustawodawca w zakresie odprawy przewidział w przepisach wprowadzających Krajową Administrację Skarbową korzystniejsze, niż powszechnie obowiązujące, przepisy kształtujące wysokość odpraw, do czego miał prawo. Wobec powyższego, do pracowników nie powinien znaleźć zastosowania art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, której w art. 170 ust. 4 powołanej ustawy nie wymieniono, odwołuje się on bowiem w zakresie wyliczania świadczeń jedynie do przepisów ustawy uchylonej w art. 159 ust. 3, tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania lub jej oddalenie i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, rzeczą skarżącego jest wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości

interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia powinna mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów zobowiązuje zatem skarżącego do określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10).

Tymczasem na tle spornego przepisu, Sąd Najwyższy odpowiadając na pytanie prawne przekazane postanowieniem Sądu Okręgowego, podjął uchwałę z dnia 23 stycznia 2019 r., III PZP 5/18 (OSNP 2019 nr 7, poz. 80), w której stwierdzono, że pracownikowi o statusie członka korpusu służby cywilnej, którego stosunek pracy wygasł na podstawie art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948), przysługuje odprawa pieniężna na podstawie art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1969). W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że problem prawny dotyczył wykładni art. 170 ust. 4 p.w. KAS. Przepis ten przewiduje, że w przypadku, o którym mowa w ust. 1 (który przewiduje wygaśnięcie stosunków pracy oraz stosunków służbowych w wyniku nieotrzymania pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby albo też

złożenia przez pracownika czy też funkcjonariusza oświadczenia o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby), pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 (chodzi tu o ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej). W ocenie Sądu Najwyższego, prawidłowa wykładnia art. 170 ust. 4 p.w. KAS nakazuje, w zakresie przysługującej odprawy z tytułu wygaśnięcia stosunku pracy na podstawie art. 170 ust. 1 p.w. KAS, odpowiednio stosować do pracowników KAS (niebędących funkcjonariuszami ani urzędnikami Służby Cywilnej zatrudnionymi na podstawie mianowania) - na podstawie odesłania zawartego w art. 9 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej - art. 8 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. Przyjęta wykładnia jest prawidłowa również ze względu na cel analizowanego przepisu, którym było zapewnienie funkcjonariuszom oraz pracownikom, których stosunki pracy wygasły w związku z dokonaną reorganizacją administracji skarbowej, odpowiednich świadczeń mających zrekompensować im utratę zatrudnienia, która była spowodowana czynnikami niezależnymi od pracowników. Jednocześnie systematyka oraz cele ustawy o KAS i przepisów wprowadzających ustawę o KAS wskazują, że nowa regulacja prawna podtrzymuje zróżnicowanie sytuacji prawnej funkcjonariuszy oraz pracowników KAS, przyznając szczególną, stabilniejszą pozycję funkcjonariuszom, co powinno znaleźć wyraz również w odniesieniu do świadczeń należnych tym dwóm grupom pracowników z tytułu wygaśnięcia ich stosunków pracy.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy rozpoznając powództwo o odprawę w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia na podstawie art. 163 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, której żądała powódka w związku z likwidacją urzędu, uznał, że powództwo to nie zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z treścią powołanej uchwały, Sąd drugiej instancji przyjął, że w przepisie art. 170 ust. 4 p.w. KAS ustawodawca przewidział odmienne dla obu grup (pracowników i funkcjonariuszy) mechanizmy ustalenia wysokości spornego świadczenia: z jednej strony, świadczenia związanego ze zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy o Służbie Celnej, które jest

adresowane wyłącznie do funkcjonariuszy, a z drugiej strony, świadczenia związanego z likwidacją urzędu, które jest adresowane do pracowników, którym przysługuje odprawa na podstawie art. 8 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracownika. Zdaniem Sądu drugiej instancji, roszczenia powódki - będącej pracownikiem Służby Cywilnej - o zasądzenie od strony pozwanej odprawy na podstawie art. 170 ust. 4 przepisów wprowadzających ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej w związku z art. 159 pkt 2 tej ustawy w związku z art. 163 ustawy o Służbie Celnej nie zasługiwało na uwzględnienie.

Dokonana w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy ocena prawna roszczeń pozwu jest zgodna z wykładnią przyjętą w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 r., III PZP 5/18, a skarżąca nie przedstawiła istotnych argumentów przemawiających za zmianą powyższej interpretacji powołanych przepisów.

Wobec niewykazania przez skarżącą istnienia wskazanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął w myśl art. 108 § 1 w związku z art. 98 i art. 398²¹ k.p.c.